

Haematopus ostralegus longipes Buturlin Magyarországon

Irta : DR. NIETHAMMER GÜNTHER (BÉCS).

A csigaforgató törzsfajtája kimondottan tengerparti madár és csak egész kivételesen jelenik meg a szárazulat belsejében. Ezzel szemben a *H. o. longipes*-fajta jellegzetes belföldi madár, amely a Fekete-Tenger partjától Kievig és kelet felé egészen az Altai-ig terjed el. Nem régen mutattam rá (Orn. Mber., 1943. p. 149—150.), hogy az egyetlen csigaforgató, melyet a Fertő-tónál lőttek (Mosonbánfalva, 1865. III. Coll. FINGER-JUKOVICS, Naturh. Museum, Wien, lelt. sz. 20972.) jellegzetes *longipes*. Ez a megállapítás és a két fajta között lévő oekológiai területigény különbség valószínűvé tette, hogy a Dunamedencében a vonuláson megjelenő csigaforgatók közül a legtöbb a *longipes*-fajta költő területéről kerül ide a Duna vonalát követve felfelé, és nem az északeurópai tengerpartokról vonul Közép-Európán át. Ezért KEVE és PÁTKAI kartársak megvizsgálták a m. kir. Madártani Intézetben található ismeretlen ivaru példányt, melynek lelőhelye Alvinc (Alsó-Fehér megye, 1853. V. 12.) és a következő méreteket nyerték : csőr 79, csüd 52, szárny 242 mm. A csőr és csüd mérete tehát az *ostralegus* variációs szélességének felső és a *longipes* variációs szélességének alsó határán mozog, így a fajtabéli hovátartozandóságát teljes biztonsággal eldönteni nem lehet. Ezzel szemben SÁTORI kartárs ur szives volt értesíteni, hogy a debreceni Egyetem gyűjteményében található példány (Hortobágy-Kösélyszegepuszta, 1942. V. 10., ♀, coll. L. HORVÁTH) méretei : csőr 86, csüd 55, szárny 265 mm. BERETZK dr. szintén szives volt a szegedi múzeum 1900. évből származó példányának adatait közölni : csőr 92, csüd 52, szárny 268 — *ostralegus* méretei jóval kisebbek. Tehát szintén *longipes*-nek bizonyult mindkét madár és ezzel kétségtelen, hogy Magyarországon ez a fajta fordul elő. A magam részéről az erdélyi példányt is *longipes*-nek tartom és kételkedem benne, hogy a törzsfajta egyáltalán meglátogatja-e Magyarországot ?

Haematopus ostralegus longipes Buturlin in Ungarn.

von DR. GÜNTHER NIETHAMMER (Wien).

Die Nominatform des Austernfischers erscheint als ausgesprochener Meeresstrandbewohner nur ganz ausnahmsweise tiefer im Binnenland. Dagegen ist die Rasse *H. o. longipes* ein typischer Binnenlandbewohner und als solcher von der russischen Schwarzmeerküste bis Kiew und nach Osten bis zum Altai verbreitet. Ich wies nun kürzlich nach (Orn. Mber. 1943, p. 149—150.), dass der einzige am Neusiedler See, bei Mosonbámfalva im März 1865 erlegte Austernfischer ein typischer Vertreter von *longipes* ist (Belegt im Naturhist. Museum Wien). Diese Feststellung und die oekologisch differenzierten Ansprüche der beiden Austernfischer-Rassen machten es wahrscheinlich, dass die (meisten) im Donauraum zur Zugzeit erscheinenden Austernfischer aus dem Brutgebiet von *longipes* stammten und wohl donauaufwärts gewandert, jedenfalls nicht von den nordeuropäischen Küsten durch Mitteleuropa gezogen waren. Kollege KEVE und Herr DR. PÁTKAI untersuchten deshalb ein im Kgl. Ung. Ornith. Institut zu Budapest befindliches Exemplar unbestimmten Geschlechts aus Alvinc (Siebenbürgen, 12. V. 1853) und stellten folgende Maße fest: Schnabel 79, Lauf 52, Flügel 242 mm. Schnabel- und Lauflänge dieses Vogels liegen an der oberen Variationsgrenze von *ostralegus* und an der unteren von *longipes*, sodass sich ein Schluss auf seine Rassenzugehörigkeit mit Sicherheit nicht ziehen lässt. Dagegen bekundete die von Herrn DR. SÁTORI freundlichst durchgeführte Untersuchung eines am 10. V. 1942 bei Debrecen (Hortobágy-Kösélyszegpuszta) von L. HORVÁTH gesammelten ♀ eindeutig die Zugehörigkeit dieses Vogels zu *longipes*. Die Maße sind: Schnabel 86, Lauf 55, Flügel 265 mm (*ostralegus* hat bedeutend kleinere Maße). Ferner teilte Herr DR. BERETZK die Maße eines im Jahre 1900 gesammelten, im Museum zu Szeged befindlichen Exemplares mit: Schnabel 92, Lauf 52, Flügel 268 (sex?). Sie stimmen also ebenfalls *H. o. longipes* überein. Damit ist der Nachweis vom Vorkommen des *H. o. longipes* in Ungarn geliefert. Ich halte auch den obengenannten in Siebenbürgen erlegten Vogel für *longipes* und glaube, dass es überhaupt fraglich ist, ob die Nominatform sich bis nach Ungarn verfliege,